

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ВНЗ

У статті висвітлено вимоги до тестового контролю з української мови як засобу активізації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів, робиться аналіз досвіду використання тестування як однієї з сучасних форм контролю знань, умінь і навичок, що дає змогу викладачеві вносити корективи в методику викладання дисципліни, акцентувати увагу на найважчих моментах.

Нами запропоновано зразки тестових завдань, що використовуються на заняттях з метою поглиблення й удосконалення знань студентів, формування вмінь правильно користуватися українською мовою, що в результаті спрямоване на піднесення культури усного й писемного мовлення.

Ключові слова: *тестовий контроль, активізація навчальної діяльності, культура усного та писемного мовлення, методи та форми контролю.*

Постановка проблеми. Пошук досконалих методів та форм контролю рівня підготовки студентів з української мови у ВНЗ на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій набуває надзвичайної актуальності.

Порівняльний аналіз методів та форм контролю, оцінювання знань, що використовуються в сучасній педагогіці: усного опитування, письмової роботи, інтерв'ю та тестування, свідчить про те, що останній, більш ніж інші, відповідає критеріям якості при визначенні рівня як теоретичних, так і практичних знань, умінь та навичок студентів.

Аналіз останніх джерел. У межах вивчення різних методів та форм контролю знань студентів досягнуто значних результатів. Аналіз літератури показує, що в педагогічній та методичній науці робиться багато спроб щодо вирішення проблеми організації контролю і оцінки якості знань. Так, вченими були визначені зміст і завдання тестового контролю, його функції в процесі навчання; проаналізовані та описані особливості організації контролю різних видів мовленнєвої діяльності; розглянуто специфіку контролю у вищих навчальних закладах (В.Л. Банкевич, М.Є. Брейгіна, Ж.В. Вітковська, М.І. Володін, В.О. Гордієнко, Г.В. Іванова, В.О. Кокота, Н.І. Красюк, Л.В. Лисенко, О.О. Леонт'єв, О.Г. Поляков, В.Л. Рись та б. ін.).

Метою даної розвідки є аналіз вимог до тестового контролю. Нами подано ряд тестових завдань, що використовуються на заняттях з української мови як засіб активізації навчальної діяльності студентів вищих навчальних закладів.

Опрацювання науково-методичної літератури з питань контролю знань показало, що традиційні методи та форми страждають інформаційною однозначністю, відсутністю об'єктивних вимірювальних показників, якісною однобічністю і суб'єктивним впливом на результат контролю. До того ж традиційний контроль знань вимагає багато аудиторного часу, якого на сьогодні не мають викладачі української мови у зв'язку з ущільненням навчального процесу, скороченням кількості годин та застосуванням інтегрованої технології. Тому виникає необхідність у модифікації вже відомих та застосуванні нових методів і форм контролю.

Тестування можна використовувати з метою постійного тренування у конструюванні й доречному використанні базових одиниць курсу, а також як одну з форм контролю засвоєння навчального матеріалу студентами. Це дає змогу викладачеві побачити, які аспекти навчального матеріалу студенти засвоїли недостатньо, вносити корективи в методику викладання курсу, акцентувати увагу на найважчих моментах.

Тестування, порівняно з іншими методами та формами контролю знань має свої переваги в тому, що дає змогу досить швидко опрацювати значний обсяг матеріалу, зменшує, порівняно з традиційним опитуванням, затрати часу, дає можливість ефективного упровадження модульного навчання і системи рейтингового контролю, підвищує об'єктивність оцінювання знань, контролює не тільки велику кількість теоретичних питань, але й практичні навички.

Пропонуємо зразки тестових завдань, що використовуємо на заняттях з української мови з метою поглиблення й удосконалення знань студентів, формування вмінь правильно користуватися українською мовою, що в результаті спрямоване на піднесення культури їхнього усного й писемного мовлення та для підсумкового тестового контролю.

1. Літературна мова – це: А) оброблена, мова суспільного спілкування, зафіксована в писемній та усній практиці; Б) відгалуження загальнонародної мови, яким говорить частина народності; В) нормалізована вимова освічених людей без діалектних або індивідуальних рис.
2. Стиль української літературної мови – це: А) територіальні та соціальні діалектизми, що функціонують лише в певному соціальному угрупованні; Б) різновиди, які обслуговують різноманітні сфери суспільного життя; В) відгалуження загальнонародної мови, яким говорить частина народності, нації.
3. Українська мова зазнала літературного опрацювання (XVIII-XIX ст.) у творчості: А) Т. Шевченка; Б) Гулака-Артемівського; В) І. Котляревського.
4. Особливу роль у становленні нової української літературної мови відіграв: А) І. Франко; Б) Т. Шевченко; В) П. Мирний.
5. Літературна мова об'єднує представників: А) нації; Б) кримінальних груп; В) молодіжних організацій.
6. Культура мови – це: А) володіння нормами усної та писемної літературної мови; Б) особливості мовлення, які підтримують увагу та інтерес слухачів; В) універсальний засіб спілкування людей.
7. Перелік документів, що додаються до заяви, можна оформити так: А) до заяви прикладаються такі документи; Б) до заяви додаються слідуючі документи; В) до заяви додаю.
8. У котрому рядку всі імена по батькові утворено правильно? А) Романович, Ігорович, Анатолієвна; Б) Віталієвич, Михайлівна, Сергієвич; В) Андрійович, Вікторович, Петрівна.
9. У котрому рядку всі слова утворено правильно? А) призначити, перевірка, привичка; Б) річний, навколосвітній, перехрестя; В) маркування, татуїровка, панівний.
10. Виберіть рядок, у котрому правильно подано текст заяви: А) Прошу допустити мене до здачі екзаменів до вступу на денний стаціонар Інституту геодезії; Б) Прошу допустити мене до здачі екзаменів до вступу на стаціонар у Інститут геодезії; В) Прошу допустити мене до складання іспитів для вступу на денну форму навчання Інституту геодезії.
11. Який із ділових паперів містить інформацію в такій послідовності: *адресат, адресант, назва документа, текст, додаток (якщо потрібно), підпис, дата*?
А) резюме; Б) заява; В) автобіографія.
12. Орфографічні норми – це: А) правила вживання та вимови звуків; Б) правила побудови словосполучень; В) правила написання слів.
13. У котрому рядку всі імена по батькові утворено правильно? А) Олексієвич, Михайлівна, Вікторович; Б) Мирославович, Андрійович, Петрівна; В) Максимівна, Віталієвич, Степанович.
14. У котрому рядку є помилка у відмінюванні імені та по батькові? А) Д.в. Ользі Вікторівні, Олегові Михайловичу; Б) Р.в. Ольги Вікторівної, Олега Михайловича; В) З.в. Ольгу Вікторівну, Олега Михайловича.
15. Вибрати варіанти, що відповідають нормам слововживання: А) покладаючись на Ваш лист; Б) спираючись на Ваш лист; В) посилаючись на Ваш лист.
16. У котрому рядку вжито правильні форми власних назв? А) Це питання потрібно обговорити зі Степаном Михайловичом; Б) У Наталкіних конспектах важко щось знайти; В) Зустріч Остап'юка Валерія з Венгерак Євгенією.
17. Котре речення відповідає нормам літературної мови і вимогам офіційно-ділового стилю? А) Продається мобільний телефон, б/у, не дорого; Б) Магазин працює круглодобово вже на протязі двох місяців і має у наявності широкий асортимент товару; В) Любий бажуючий може прийняти участь в багаточисленних акціях.
18. У котрому рядку є слово, якого не використовують у документах? А) Провести нараду, підписати акт; Б) Взяти участь, відхилити пропозицію; В) Засвідчити підписом, нові філії.
19. Назвіть стиль, який увібрив усе багатство національної мови, у якому настрої і почуття людини відтворюють за допомогою метафоричних образів, вживають слова в переносному значенні: А) публіцистичний стиль; Б) художній стиль; В) офіційно-діловий стиль.
20. Назвіть стиль, у якому вживають слова *акумулювати, аналіз, апробація, класифікація, критерій*: А) художній стиль; Б) публіцистичний стиль; В) науковий стиль.
21. Алфавіт має: А) 32 літери; Б) 26 літер; В) 33 літери.

22. У котрому рядку вжито правильні форми власних назв? А) із цікавою доповіддю виступив Юрчук Остап Якович; Б) маю зустріч з Назаром Павловичом; В) не дочекалися Наталії Євгенівної.

23. Перекласти українською мовою *сейчас без четверти семь*: А) щас за чверть сьома; Б) зараз за чверть сьома; В) тепер чверть сьомої.

24. До найважливіших ознак літературної мови належать: А) нормативність, багатий лексичний фонд, розгалужена система стилів, багатофункціональність, наявність усної і писемної форм; Б) діалектизми, жаргонізми, розмовна лексика, молодіжний сленг; В) канцеляризми, штампи, ненормативна лексика.

25. Кодифікацією мови є: А) дослідження мовних норм; Б) використання мовцями великої кількості слів; В) свідомо турбота про мову.

26. У котрому рядку не порушено правил милозвучності? А) Я, Сидорчук Сидір Сидорович, взяв в викладача фізики ....; Б) Запрошуємо взяти участь у науково-практичній конференції; В) В 2009 році вступив до Львівського національного університету ім. І.Я. Франка.

27. У котрому рядку всі імена по батькові утворено правильно? А) Віталівна, Олексійович, Ігорівна; Б) Віталіївна, Олексієвич, Ігорівна; В) Віталіївна, Олексійович, Ігорівна.

28. Визначте рядок, у котрому дотримано правил милозвучності української мови? А) пропоную створити таку творчу групу у апікаційному відділі; Б) у Одеській області апробували цей метод у більшості лабораторій; В) високий рівень культури мовлення у фахівців.

29. Визначте рядок, у котрому дотримано правил милозвучності української мови? А) зобов'язуюсь повернути усю суму до 10.10.16 р.; Б) у нашому навчальному закладі контроль здійснюють за модульною системою; В) консультації проводять щовівторка в вільний для студентів час.

30. У котрому рядку немає порушення правил милозвучності? А) у давнину міжнародним еталоном був грецький етикет; Б) в документі охарактеризовано типові обов'язки секретаря; В) навчатись в цьому інституті престижно.

31. У котрому рядку в усіх словосполученнях не порушено правил милозвучності? А) знав вчора; викладач з математики; Б) працював у галузі економіки; прибув уранці; В) у обласній адміністрації; боротись з стихією.

32. У котрому рядку не порушено правил милозвучності? А) ми працюємо в відділі реклами; Б) в атмосфері планети відбулися зміни; В) конференція відбулась в першому корпусі.

33. У котрому рядку в словосполученнях немає порушення правил милозвучності? А) тести з української мови, працює в філії банку; Б) залишив усі документи, відділ із шести економістів; В) взяти участь в засіданні, конференція в Одесі.

34. У котрому рядку в словосполученнях немає порушення правил милозвучності? А) ознайомитись з документами, у твоєму офісі; Б) професор у відрядженні, вступив до інституту; В) виступав з задоволенням, у науковому стилі.

35. У котрому рядку в словосполученнях немає порушення правил милозвучності? А) у протоколі зборів, приїхав зі Львова; Б) секретар на лікарняному, в зв'язку з епідемією; В) у сфері економіки, в нашому деканаті.

36. У котрому рядку в словосполученнях немає порушення правил милозвучності? А) у зв'язку з реорганізацією, мій учорашній виступ; Б) працює в Фонді соціального розвитку, у світі техніки; В) лист з Львова, у світовій валютній системі.

37. У котрому рядку вжито правильні форми власних назв? А) підійди до Сан Саніча; Б) сьогодні не було Оксани Петрівни; В) не прийшов Олег Олексієвич.

38. Слова, у яких значення повністю чи частково збігаються – це: А) синоніми; Б) омоніми; В) антоніми.

39. Пароніми – це: А) слова близькі за звучанням, але різні за значенням; Б) слова з протилежним значенням; В) слова різні за звучанням, але однакові за значенням.

40. Різновиди текстів певного стилю, що різняться насамперед метою мовлення, сферою спілкування та іншими ознаками – це: А) підстили; Б) жанри; В) стилістичні норми.

Слід зазначити, що тестування, як і інші форми контролю, крім переваг, має свої недоліки. До недоліків відносимо той факт, що тестові завдання дають уже готові варіанти відповідей, а це, у свою чергу, перешкоджає студентові розвивати вміння правильно формулювати власну думку.

Отже, у подальших дослідженнях ми плануємо подати ще ряд тестових завдань. Значна увага приділятиметься піднесенню загальноомовної та фахової культури майбутніх фахівців.

Використані джерела

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Навчальний посібник. / І.М. Дичківська. – К. – 2004. – С. 52 – 58.
2. Інноваційні технології навчання методики української мови у вищих навчальних закладах та середніх освітніх закладах: Навчально-методичний посібник / Потапенко О.І., Потапенко Г.І., Кожуховська Л.П., Довбня Л.Е., Чубань Т.В., Юрійчук Н.Д. та ін. – К., 2006. – 142 с.
3. Справочное руководство по конструированию тестов. Перевод Е.П. Савченко / Пол Клайн. – М. : "ПАН Лтд", 1994. – 283 с.

Yuriyчук N.

THE CONTROL TEST OF UKRAINIAN LANGUAGE AS A TOOL FOR ACTIVATION OF TRAINING STUDENTS AT UNIVERSITIES

The article deals with the requirements for test control of the Ukrainian language as a means to enhance the training of university students, an analysis, synthesis and interpretation of experience with testing as one of the modern forms of control students' knowledge and skills, which allows the teacher to make adjustments to the methodology of teaching, focus on the most difficult moments.

We offered examples of tests that are used in the classroom to enhance and improve students' knowledge, developing abilities to properly use the Ukrainian language as a result of the rise of culture aimed at their oral and written language and for the final test control.

Processing of scientific and methodological literature on control of knowledge has shown that traditional methods and forms of suffering unambiguous information, lack of objective performance measurement, quality one-sided and subjective influence on the outcome of control. Besides the traditional control of knowledge requires a lot of classroom time, which today have no teachers of the Ukrainian language in connection with consolidation of the educational process, reducing the number of hours and the use of integrated technologies. Therefore there is a need for modification is already known and the application of new methods and forms of control.

Testing can be used to continuous training in the design and appropriate use of basic units of the course, as well as a form of control learning students. This allows the teacher to see which aspects of teaching material students learned enough to make adjustments to the method of teaching, focus on the most difficult moments.

Testing, compared with other methods and forms of knowledge control has advantages in that allows you to quickly process a significant amount of material decreases compared to traditional survey costs time, enables efficient implementation of modular education and rating control system increases the objectivity of assessment, controls not only the large number of theoretical questions, but also practical skills, motivates, as students learn exactly what is estimated.

Test students' knowledge and skills require advance preparation for such a form of control.

Key words: *test control, activation of educational activity, culture of oral and written language, methods and forms of control.*

Стаття надійшла до редакції 31.10.2016 р.